

Indtægtens Fordeling, f. Eks. til 250 og 200 Kr., og derefter Antallet af Stykker af Varen, og søger at finde Prismulighederne, uagtet der er flere ubekendte end Ligninger. Afsnittet giver Incitament til Undersøgelse, men Forudsætningerne er saa primitive, at det positive Resultat er lidet værdifuldt.

Forf.s Stilling til Tilregningslæren er angivet ved, at han ikke taler om „Werthzurechnung“ men om „Erfolgzurechnung“.

Han ender med at udskyde Læren om Penge, der paa én Gang „som Omløbsmiddel er Udvikler af Prisopbygningen og som Erhvervsmiddel Kapital“, til anden Del; men han lader alligevel allerede her Pengene spille ind ved at operere med en Priscoefficient; han taler om Penge som „eine Geldmenge“, som vi maa dele i „Erwerbsvermögen“ og „Genussvermögen“; m. H. til hvad han siger om Penge, har jeg en svigtende Forstaaelse, men vil vente med Kritiken til II Del foreligger.

Hvis jeg ikke af Sammenhængen og indskudte Bemærkninger kunde se, at Forf. er en højt trænet Nationaløkonom, fortrolig med Teoriene og Problemerne, vilde jeg have troet, at det var en ung Mand, der af sin Bevidstheds Indre forudsætningsløst udvandt en ny Prislære; det er en Mand, der vil tænke selv og gaa sine egne Veje, men de Veje, han gaar, er ikke bedre end den Alfarvej, vi andre benytter, og han vækker mere Interesse for Problemerne end han løser dem.

Dr. L. V. Birck.

Det norske Folks Liv og Historie gjennem Tiderne. Bind VIII. 1814—1840. Af WILHELM KEILHAU.

Efter i sin Bog om Jordrenten at have vist sig som en god Teoretiker og en fortræffelig Dogmehistoriker, og i sin bl. a. mod Grænsenyttelæren rettede kritiske Bog „Wertungslehre“ at have givet et Kursus i Logik, vendte Dr. Keilhau sig til Historten, hvor hans første Arbejde blev en med Heckshers i og Einar Cohns parallelløbende Beskrivelse af Norges Økonomi under og efter Krigen; allerede her viste han sig som en fremragende Valutakender. Sammenholdende dette Arbejde med en Række Monografier over kendte norske Politikere overdrog Udgiverne af det norske Folks Liv og Historie Keilhau at behandle de sidste 100 Aar.

Det er lykkedes ham at føre Beviset for, at en Historiker, der kan Nationaløkonomi, har et Fortrin, for saa vidt Historiens Opgave er Folkenes Liv og ikke Kongernes Bedrifter. Som Optakt skildrer Forfatteren Norge Anno 1800 med en Ind-

Indtægts Fordeling, f. Eks. til 250 og 200 Kr., og derefter Antallet af Stykker af Varen, og søger at finde Prismulighederne, uagtet der er flere ubekendte end Ligninger. Afsnittet giver Incitament til Undersøgelse, men Forudsætningerne er saa primitive, at det positive Resultat er lidet værdifuldt.

Forf.s Stilling til Tilregningslæren er angivet ved, at han ikke taler om „Werthzurechnung“ men om „Erfolgzurechnung“.

Han ender med at udskyde Læren om Penge, der paa én Gang „som Omløbsmiddel er Udvikler af Prisopbygningen og som Erhvervsmiddel Kapital“, til anden Del; men han lader alligevel allerede her Pengene spille ind ved at operere med en Priscoefficient; han taler om Penge som „eine Geldmenge“, som vi maa dele i „Erwerbsvermögen“ og „Genussvermögen“; m. H. til hvad han siger om Penge, har jeg en svigtende Forstaaelse, men vil vente med Kritiken til II Del foreligger.

Hvis jeg ikke af Sammenhængen og indskudte Bemærkninger kunde se, at Forf. er en højt trænet Nationaløkonom, fortrolig med Teoriene og Problemerne, vilde jeg have troet, at det var en ung Mand, der af sin Bevidstheds Indre forudsætningsløst udvandt en ny Prislære; det er en Mand, der vil tænke selv og gaa sine egne Veje, men de Veje, han gaar, er ikke bedre end den Alfarvej, vi andre benytter, og han vækker mere Interesse for Problemerne end han løser dem.

Dr. L. V. Birck.

Det norske Folks Liv og Historie gjennem Tiderne. Bind VIII. 1814—1840. Af WILHELM KEILHAU.

Efter i sin Bog om Jordrenten at have vist sig som en god Teoretiker og en fortræffelig Dogmehistoriker, og i sin bl. a. mod Grænsenyttelæren rettede kritiske Bog „Wertungslehre“ at have givet et Kursus i Logik, vendte Dr. Keilhau sig til Historten, hvor hans første Arbejde blev en med Heckshers i og Einar Cohns parallelløbende Beskrivelse af Norges Økonomi under og efter Krigen; allerede her viste han sig som en fremragende Valutakender. Sammenholdende dette Arbejde med en Række Monografier over kendte norske Politikere overdrog Udgiverne af det norske Folks Liv og Historie Keilhau at behandle de sidste 100 Aar.

Det er lykkedes ham at føre Beviset for, at en Historiker, der kan Nationaløkonomi, har et Fortrin, for saa vidt Historiens Opgave er Folkenes Liv og ikke Kongernes Bedrifter. Som Optakt skildrer Forfatteren Norge Anno 1800 med en Ind-

trængen i det daglige Liv, der ofte genkalder Troels Lund. Vi ser, at Norge da rummede lidt over en Trediedel af det danske Monarkis Indbyggere (900,000, hvoraf kun 9 pCt. levede i Byerne). Med Citater fra Malthus undersøger han Befolkningsforholdene og viser bl. a. det for os kuriøse, at jo mere velstillet en Familie var, jo flere Børn fik den dengang. En Skildring af Landbruget viser os, at det var hverken arbejds- eller kapitalintensivt. Lokalisationsteoretikere vil nyde Paavisningen af, hvorledes Bergen som Kredittens Sæde sejrer over Trondhjem som Central for Fiskeeksporten, endda den sidste By synes at have flere naturlige Forudsætninger.

En ikke ringe Del af Bogen er optaget af en udmærket Fremstilling af, hvorledes det nye Norge arbejder sig ud af den grove Pengeforvirrings Tid; gennem Nedskrivningen (1000 Rbkdaler = 100 Specier), gennem den fortsatte Pengeusikkerhed og dens forskellige Forslag, hvoraf Grev Vedels om at indføre Barrestandarden og Loven om, at en Kontrakt for at være gyldig skal være afsluttet i Landets Mønt, er huske-værdige, naaede Norge første Gang Pari i 1825 uden dog straks at kunne opretholde den. Forf. har her en skarpsindig Analyse af, hvorfor det skortede paa Sammenhæng imellem Valutakurser og Varepriser omkring 1820, uagtet de tvende Kurver før 1816 havde fulgt hinanden.

Selvfølgelig savnes det politiske ikke, man faar en Forklaring paa, hvorfor Norge reddede saa meget af sin Suverænitet i Forholdet til Sverige, saaledes at det kun var paa det udenrigspolitiske Magtomraade, at det skortede; Forf. er ikke blind for Christian Frederiks Indsats her; af hans Fremstilling fremgaar det, at det Storsind Oscar II udviste i 1905, for hvilket Norden vil være ham evig taknemlig, ogsaa laa bag den danske Prins' Handlinger et Sekel iforvejen. Saa kan Dr. Keilhau vel have Ret i, at Carl Johan maaske var en større Skikkelse, en virkelig Konge, og at Norge skylder hans Moderation, hans Fredsvilje og Respekt for Norges Ret, at Storsvenskerne ikke fik gennemført en Fortolkning af Kieltraktaten, som vilde have gjort det da forsvarsløse Norge til et Lydland.

For danske er Afsnittet 1814—1830 af stor Interesse, fordi det Norge, der i den Tid politisk og økonomisk byggede sig op, endnu bar Præget af at have været en Del af Fællesmonarkiet. Desforuden afvikledes i denne Tid Forholdet til Danmark, bl. a. Norges Forhold til Fællesgælden og endelig Forholdet til Island, Færøerne og Grønland. Keilhau gør opmærksom paa, at disse 3 Lydlande var styrede fra København,

selv om de historisk var blevet danske via Norge — atter et af de Tilfælde, hvor det juridiske og det reale ikke dækker hinanden. Baade fra svensk og fra dansk Side vil man anerkende den Loyalitet, hvormed Keilhau behandler dette vanskelige Tidsrum, og enhver Nationaløkonom vil glæde sig over den praktiske Bevisførelse for, at med de Krav, vi nu stiller til Historien, er økonomisk Forstaaelse en nødvendig Ballast for den, der vil fortælle os om Folkenes Liv; det smukke originale Sprog og de raske Tegninger af de politiske Personligheder gør den belærende Bog ogsaa underholdende.

Dr. L. V. Birck.

J. W. F. ROWE: *Wages in Practice and Theory*. Routledge & Sons, London 1928, 277 S.

Bogen er inddelt i tre Dele, nemlig: 1) Et Studium af Arbejdslønnens Bevægelser og Højde gennem de sidste 40 Aar i fem betydelige engelske Industrigræne, Bygningsindustrien, Kulindustrien, Bomuldsindustrien, Maskinindustrien samt Jernbanerne, 2) En Undersøgelse af kollektive Aftaler i de sidste 40 Aar og endelig 3) et lønteoretisk Afsnit.

De to første Afsnit er altsaa af rent empirisk Art og indeholder et interessant og omhyggeligt samlet Iagttagelsesmateriale til Bedømmelse af Arbejdslønnens Natur. Det Indtryk, man faar af Materialet er, at Arbejdslønnen, naar den ikke som i Kulindustrien er fastsat efter „sliding scale“ Principet, er overordentligt tungt bevægelig og kun i ringe Grad paavirket af de øjeblikkelige økonomiske Forhold. Naar Bevægelser finder Sted er det som oftest, fordi saadanne har fundet Sted i andre Fag eller Grupper, og det, der giver Anledning til en Bevægelses Opstaaen, kan være af ret tilfældig Art, men er dog vel som Regel Forøgelse i Leveomkostningerne eller Følelsen af, at Arbejdsgiverne tjener godt.

Materialet kan endvidere tjene til Eksempel paa, hvilke uhyre Vanskeligheder, der er forbundet med at gennemføre Sammenligning mellem Lønnen for forskellige Grupper, og paa de Vanskeligheder, der ligger i, at man snart har at gøre med Tidlø, der igen kan være Timeløn, Daglø eller Ugeløn og snart med Akkordlø, hvor man kan have at gøre med Satserne eller den faktiske Fortjeneste i en kortere eller længere Tidsenhed.

Forf. kommer ikke ind paa en klar Sondring mellem Lønnen som Pris paa Arbejdsydelser og som Indkomst for Arbejderne. Det er navnlig det sidste, der interesserer ham som de fleste